

Suomen Geologinen Seura – Geologiska Sällskapet i Finland r.y.: vuosi 2023

Vuosi 2023 oli Suomen Geologinen Seuran (SGS) 137. toimintavuosi. Puheenjohtajana toimi Tapio Halkoaho (GTK), varapuheenjohtajana Johanna Salminen (GTK / HY) (kuva 1), sihteerinä Olli-Pekka Siira (HY / Sitowise Oy), taloudenhoitajana Hanna Rantanen (Espoon kaupunki) sekä hallituksen lisäjäseninä Joonas Virtasalo (GTK), Elina Koskela (GTK) ja Arto Itkonen (Sitowise Oy). Muut toimihenkilöt on esitelty Geologin numerossa 1/2023. Hallitus kokoontui 9 kertaa.

Kuva 1. Valta vaihtui SGS:n vaalikokouksessa 14.12.2023. Vuoden 2023 SGS:n puheenjohtaja Tapio Halkoaho luovuttaa puheenjohtajan nuijan vuoden 2023 varapuheenjohtajalle ja vuoden 2024 puheenjohtajaksi valitulle Johanna Salmiselle. Kuva: Elina Koskela.

Figure 1. The power changed at the SGS election meeting on 14 December 2023. Tapio Halkoaho, Chairman of SGS 2023, hands over the Chairman's club to Johanna Salminen, Vice Chairman of SGS 2023 and Chairman of SGS 2024. Photo: Elina Koskela.

Seuran jäsenyydet ja edustukset

Suomen Geologinen Seura oli jäsenenä Association of European Geological Societies -järjestössä (Euroopan geologisten seurojen yhteistyöorganisaatio). SGS kuului lisäksi Tieteellisten Seurain Valtuuskuntaan (TSV), Suomen tiedetoimittajain liittoon sekä Suomen tiedekustantajien liittoon. Seuran edustajat vuonna 2023 olivat Petri Peltonen (HY) Suomen kansallisessa geologian komiteassa ja Tapio Kananaja (GTK) ProGEO-järjestössä. Tieteen termipankin yhdyshenkilönä toimi Elina Lehtonen (HY).

Seuran kokoukset

Seuralla oli toimintavuonna kuusi kokousta. Kokouksiin osallistui 19–52 henkilöä – osa etäyhteyden välityksellä. Kokoukset järjestettiin Tieteiden talolla Helsingin Kruunuhaassa. Kokouksissa pidettiin esitelmät:

- 2.2.2023 professori Heikki Seppä (HY): Uudet molekyyli-tason menetelmät (muinainen DNA, biomarkkerit) ekologisten muutosten ja ilmastohistorian tutkimuksessa,
- 23.3.2023 FT Kirsi Luolavirta (GeoPool): Kevitsan intruusion magmaattinen kehitys,
- 13.4.2023 professori Pertti Sarala (OY): Uudet geokemian sovellukset maaperägeologisessa malminetsinnässä,
- 12.10.2023 tutkimusprofessori Jochen Kamm (GTK): Deep Electromagnetic Studies in Fennoscandia,
- 16.11.2023 FT Arto Itkonen (Sitowise Oy): Suomen järvi-, joki- ja merisedimenttien ympäristögeologisia ongelmia ja ratkaisuja,
- 14.12.2023 dosentti Tapio Halkoaho (GTK): Kainuun Kuhmon ja Tipasjärven arkeisten vihreäkivivyöhykkeiden korkean kromipitoisuuden basaltit – onko Kuu Kuhmosta vai Kuhmo Kuusta? (kuva 2).

Kuva 2. SGS:n kuukausikokouksiin kuuluvat geologian aihepiirin esitelmät. Tässä vuoden 2023 puheenjohtaja Tapio Halkoaho esitelmöi SGS:n vaalikokouksessa siitä, miten Kainuun Kuhmon ja Tipasjärven vihreäkivivyöhykkeiden korkean kromipitoisuuden basalteilla on samankaltaisuuksia Kuun basalttien kanssa. Kuva: Elina Koskela.

Figure 2. SGS monthly meetings include presentations on the topic of geology. In this 2023 SGS Chairman Tapio Halkoaho presents at the SGS election meeting how the Cr-rich basalts of the greenstone belts of Kuhmo and Tipasjärvi in Kainuu have similarities with the basalts of the Moon. Photo: Elina Koskela.

Julkaisutoiminta

Bulletin of the Geological Society of Finland -julkaisusarjassa ilmestyi vuosikerta 95, numerot 1 ja 2. Kesäkuussa ilmestynyt numero 1 sisälsi 4 artikkelia ja sen painosmäärä oli 161 kappaletta. Joulukuun numero (Vol 95 Part 2) ilmestyi ennakkotarkastusviiveiden vuoksi vasta tammikuussa 2024, sisälsi 4 artikkelia ja painosmäärä oli 146 kappaletta. Julkaisusarjan päätoimittajana toimi Jarmo Kohonen (GTK) ja teknisenä avustajana Milla Aaltonen (HY) sekä toimituskuntaan kuuluivat Arto Luttinen (HY), Atko Heinsalu (Tallinn Technical University, Viro), Suvi Heinonen (GTK), Juha Pekka Lunkka (OY; tammi–toukokuu), Antti Ojala (TY), Pertti Sarala (OY), Shenghong Yang (OY) ja Alexander Slabunov (Karelian Research Center, Venäjä). Lehden tilasi 111 henkilöä.

Geologista ilmestyi 75. vuosikerta, numerot 1–6. Lehden painosmäärä vuonna 2023 oli keskimäärin 870 kappaletta. Numero 5/2023 lähetettiin tilaajien lisäksi myös kaikkiin lukioihin: sen painosmäärä oli 1 210 kappaletta. Numero 4 oli teemanumero aihepiirinään Ilmastonmuutos ja geologia. Lehden päätoimittajana toimi Sari Romppanen (GTK), toimittajana Soili Solismaa (GTK) ja toimitussihteerinä Mira Valkama (TY). Toimituskuntaan kuuluivat lisäksi Tapio Halkoaho, Johanna Salminen ja Joonas Virtasalo. Geologi lähetettiin kaikille jäsenille.

Muu toiminta

SGS osallistui kansallisen GeoDays-konferenssin koordinointiin ja järjestämiseen yhdessä Helsingin, Oulun ja Turun yliopistojen sekä Åbo Akademin, Geokemian renkaan ja Geologian tutkimuskeskuksen kanssa. GeoDays-konferenssi oli ensimmäinen laatuaan ja järjestettiin Helsingin yliopiston Kumpulan kampuksella 14.–17.3.2023. Tapahtumasta voi lukea lisää Geologista 3/2023. Tapahtumassa julkistettiin SGS:n paras väitöskirja -palkinnon saajat: vuosilta 2019–2020 Maarit Kalliokoski (TY) ja vuosilta 2021–2022 Ville Virtanen (HY). Palkinto koostui 1 000 euron rahapalkinnosta ja seuran ainaisjäsenyydestä. Palkittujen väitöskirjojen tiivistelmät ovat Geologeissa 6/2021 (Maarit Kalliokoski: Suomalaisen tefrokronologian pääpiirteet: Vulkaanisen tuhkan käyttö ajoitusmenetelmänä Suomessa) ja 3/2023 (Ville J. Virtanen: Lämpötilariippuvaiset prosessit mustaliuskeissa ja mafisiin intruusioihin liittyvien Cu-Ni(-PGE)-sulfidiesiintymien muodostuminen – esimerkki Duluthin kompleksista, Yhdysvaltojen Minnesotasta).

Vappumatinea pidettiin Kumpulan Kartanolla, Helsingissä, Luonnontieteellisen keskuksen geologisten kokoelmien tiloissa 30.4.2023. Esitelmän piti dosentti Aku Heinonen (GTK) aiheesta: Geotieteiden Suomi-ilmio. Flooran päivänä 13.5.2023 SGS jär-

Kuva 3. SGS:n syyssekskursiolla päästiin Rokua Geoparkin maisemiin. Rokua Geoparkkia hallinnoivan Humanpolis Oy:n koordinoima tapahtuma koostui YK:n kansainvälisenä geodiversiteettipäivänä (6.10.) järjestetystä Geopark-seminaarista sekä retkestä, jossa tutustuttiin Manamansalon saaren harjumuodostumiin ja ikaikaiseen kallioperään. Kuvassa retken oppaina toimineet Jari Nenonen (vas) ja Mikko Kiuttu (oik) Vaalassa sijaitsevan Kankarin Isokivi-siirtolohkareen edustalla. Kuva: Sari Romppanen.

Figure 3. With the SGS autumn excursion, we got into the landscape of Rokua Geopark. The event organized by Humanpolis Oy's the management company of Rokua Geopark, consisted of a Geopark seminar on the UN International Geodiversity Day (6 October) and an excursion to get acquainted with the esker formations and ancient bedrock on the Manamansalo island. In the photo are the excursion guides Jari Nenonen (left) and Mikko Kiuttu (right) in front of the Isokivi boulder in Kankari village, Vaala. Photo: Sari Romppanen.

jesti retken Helsingin edustalla sijaitsevaan Harakan saareen. Vappumatinean ja Flooran päivän retken kuvaukset löytyvät Geologista 3/2023.

SGS:n koulutustoimikunnan päätehtävänä olivat Geotieteiden olympiajoukkueen valinta ja joukkueen valmistelu kisoihin valmennusleirillä sekä yleinen geologian näkyvyyden parantaminen. Minja Seitsamo-Ryynänen toimi Geologisen Seuran koulutustoimikunnan puheenjohtajana sekä IESO (*International Earth Science Olympiad*)-koordinaattorina. Vuonna 2023 Geotieteiden olympialaiset pidettiin etätapahtumana, ja järjestäjänä toimi *International Geoscience Education Organization* -järjestön asiantuntijaraadit. Suomen joukkue osallistui kilpailuun Tvärminnen eläintieteelliseltä asemalta Hangosta. Olympialaisia edeltävä valmennusleiri järjestettiin Lammin biologisella asemalla, ja valmennuksen esikarsintana toimi kansallinen geotieteiden kilpailu lukiolaisille. Lue vuoden 2023 Geotieteiden olympialaisista lisää Geologista 5/2023.

SGS:n syyssekskursiolla jäsenet pääsivät osallistumaan valtakunnalliseen Geopark-seminaariin, joka järjestettiin Rokualla 6.–7.10. Seminaarin pääjärjestäjänä toimi Rokua UNESCO Global Geoparkia hallinnoiva

Humanpolis Oy. Kansainvälisenä geodiversiteettipäivänä 6.10. järjestettiin Geopark-seminaari sekä sitä seuraavana päivänä retket, joissa tutustuttiin Manamansalon saaren harjumuodostumiin ja ikaikaiseen kallioperään sekä Pookilla Rokuan vaaran korkeimpaan kohtaan muodostumiseen. Retken oppaina toimivat Rokua UNESCO Global Geoparkin geologi Jari Nenonen ja ympäristökasvattaja Mikko Kiuttu (kuva 3) sekä Pookin retkellä Humanpolis Oy:ltä Mari Saastamoinen ja Susan Forsblom sekä Metsähallituksen luontopalveluista Ismo Lampi. Seminaarista ja retkestä on tulossa artikkeli seuraavaan Geologiaan!

Jäsenistö

Seuran aktiivinen jäsenmäärä oli vuoden loppussa 782. Koko jäsenistö muodostui yhdestä kunniajäsenestä, viidestä kirjeenvaihtajajäsenestä, 27 ainaisjäsenestä, 462 varsinaisesta jäsenestä, 60 opiskelijajäsenestä ja 225 eläkeläisjäsenestä (2 jäsenen luokittelutieto puuttuu). Vuoden aikana Seuraan hyväksyttiin 29 uutta jäsentä. Seurasta erosi 18 jäsentä, ja SGS sai tiedon viiden jäsenen poisnukkumisesta.

Teksti perustuu SGS:n vuoden 2023 toimintakertomukseen.